

**Cyngor Ymgynghorol Sefydlog
ar Addysg Grefyddol**

**ADRODDIAD BLYNYDDOL
Gwynedd
Medi 2011 – Awst 2012**

Pennaeth Gwasanaeth Ysgolion
Dewi Jones

CYNNWYS

ADRAN 1: CRYNODEB GWEITHREDOL

1.1 Rhagair gan Gadeirydd CYSAG

Cadeirydd CYSAG Gwynedd
Cynghorydd Huw Edwards

ADRAN 2: CYNGOR I AWDURDOD ADDYSG YNYS MÔN

- 2.1 Swyddogaeth CYSAG Mewn Perthynas ag Addysg Grefyddol
- 2.2 Y Maes Llafur Cytûn
- 2.3 Monitro safonau Addysg Grefyddol
- 2.4 Ymateb yr Awdurdod Addysg Lleol
- 2.5 Addysg Grefyddol ac APADGOS
- 2.6 Swyddogaeth CYSAG mewn perthynas ag Addoli ar y Cyd

ADRAN 3: ATODIADAU

- 3.1 Gwybodaeth gyffredinol am gyfansoddiad CYSAG
- 3.2 Aelodaeth CYSAG Gwynedd 2011-12
- 3.3 Cyfarfodydd CYSAG a gynhaliwyd yn ystod y cyfnod adrodd
- 3.4 Rhestr o'r sefydliadau a dderbyniodd gopi o adroddiad
- 3.5 Templed CYSAG Gwynedd ar gyfer hunan arfarniad ysgolion o safonau addysg grefyddol
- 3.6 Canllawiau ar gyfer dadansoddi tablau data arholiadau allanol

**ADRAN 1:
CRYNODEB GWEITHREDOL**

Swyddogaeth CYSAG mewn perthynas ag Addysg Grefyddol

Ceir amlinelliad clir o swyddogaeth CYSAG yng Nghylchlythyr 10/94 y Swyddfa Gymreig.

Mae CYSAG yn cynghori'r Awdurdod Addysg ar faterion yn ymwneud â darparu Addysg Grefyddol ac Addoli ar y Cyd, ac y mae'n gyfrifol am sefydlu cynulliad achlysurol, Cynhadledd Maes Llafur Cytûn, i gynhyrchu neu ystyried diwygio Maes Llafur Cytûn ar gyfer Addysg Grefyddol.

1.1 Rhagarweiniad gan y Cadeirydd

Cynghorydd Huw Edwards

Cadeirydd CYSAG Gwynedd, 2011-12

ADRAN 2: CYNGOR I AWDURDOD ADDYSG YNYS MÔN

2.1 Swyddogaeth CYSAG mewn perthynas ag Addysg Grefyddol

Ceir amlinelliad clir o swyddogaeth CYSAG yng Nghylchlythyr 10/94 y Swyddfa Gymreig.

Mae CYSAG yn cynghori'r Awdurdod Addysg ar faterion yn ymwneud â darparu Addysg Grefyddol ac Addoli ar y Cyd, ac y mae'n gyfrifol am sefydlu cynulliad achlysurol, Cynhadledd Maes Llafur Cytûn, i gynhyrchu neu ystyried diwygio Maes Llafur Cytûn ar gyfer Addysg Grefyddol.

2.2 Y Maes Llafur Cytûn

Mae ysgolion cynradd, uwchradd ac ysgolion arbennig yn dilyn Maes Llafur Cytûn Gwynedd a Môn (2008). Hyrwyddir y ddogfen yn ystod cyfnodau hyfforddiant mewn swydd ac ar ymweliadau i ysgolion. Datblygir deunyddiau i gefnogi'r Maes Llafur Cytûn fel rhan o'r rhaglen hyfforddi.

2.3 Monitro safonau Addysg Grefyddol

Prif swyddogaeth CYSAG yw, 'cynghori'r awdurdod ar y cyfryw faterion sy'n gysylltiedig ag addoli crefyddol mewn ysgolion sirol ac â'r addysg grefyddol sydd i'w rhoi yn unol â maes llafur cytûn ag y bydd yr awdurdod yn eu cyfeirio at y cyngor neu ag y gwêl y cyngor yn dda'. (Deddf Diwygio Addysg 1988 a.11(1) (a).

Mae CYSAG Gwynedd yn monitro safonau addysg grefyddol ac addoli ar y cyd trwy:

- wirio adroddiadau arolygiadau ESTYN;
- ddadansoddi asesiadau athrawon a chanlyniadau arholiadau ysgolion uwchradd yr Awdurdod Lleol;
- dderbyn crynodeb o hunan arfarniadau ysgolion mewn ymateb i gwestiynau allweddol Fframwaith Arolygu ESTYN. Gofynnir i ysgolion cynradd ac uwchradd gyflwyno crynodeb o hunan arfarniad yr ysgol i sylw clerc CYSAG Gwynedd yn ystod y flwyddyn pan fydd ESTYN yn arolygu'r ysgol.;
- dderbyn adroddiadau rheolaidd gan gynrychiolwyr y gwasanaeth ymgynghorol CYNNAL;

2.3.1 Adroddiadau arolygu ESTYN (Fframwaith Arolygu Newydd)

Ers mis Medi 2010, mae'r trefniadau arolygu yn canolbwyntio ar dri chwestiwn allweddol:

- **Cwestiwn Allweddol 1: Pa mor dda yw'r deilliannau?**
- **Cwestiwn Allweddol 2: Pam for dda yw'r ddarpariaeth?**
- **Cwestiwn Allweddol 3: Pa mor dda yw'r arweinyddiaeth a'r rheolaeth?**

Nid yw'r adroddiadau arolygu yn cyfeirio at bynciau penodol.

Ni chyflwynwyd adroddiadau arolygu i sylw CYSAG Gwynedd yn ystod 2011-12.

2.3.2 Y drefn hunan arfarnu

Mae Cwmni Cynnal wedi llunio canllawiau a phatrymlun ar gyfer ysgolion cynradd ac uwchradd sydd yn cynnig arweiniad i benaethiaid ac athrawon ar sut i fynd ati i gynnal ymarferiad hunan arfarnu a'r math o feini prawf dylent fod yn mesur eu hunain yn eu herbyn. Cyflwynir canllawiau ar gyfer arsylwi gwersi, arfarnu samplau o waith dysgwyr, dadansoddi data, dod i farn ar safonau sgiliau trawsgwricwlaidd, ac ar drafod â disgyblion. Cyfeirir athrawon hefyd at y tri chwestiwn sy'n sail i drefn arolygu ESTYN:

1. Pa mor dda yw'r deilliannau?
2. Pa mor dda yw'r ddarpariaeth?
3. Pa mor dda yw'r arweinyddiaeth a rheolaeth?

Penderfynwyd yng nghyfarfod 23 Chwefror 2005 y byddai CYSAG Gwynedd yn cael copi o hunan arfarniad ysgolion a arolygir pan nad oes adroddiad penodol ar Addysg Grefyddol, yn y flwyddyn pan arolygir yr ysgol. Trafodwyd y trefniadau monitro a gofynnwyd i'r swyddogion ystyried ffordd ymarferol o adrodd yn ôl i'r CYSAG ar safonau addysg grefyddol ysgolion y sir. Penderfynwyd yn y cyfarfod ar 9 Chwefror 2011 i barhau â'r drefn bresennol ac i ofyn i benaethiaid lenwi'r daflen hunan arfarnu ddiwygiedig i fonitro safonau. Mae CYSAG Gwynedd a phenaethiaid ysgolion Gwynedd wedi cymeradwyo'r templed newydd a luniwyd mewn ymateb i'r Fframwaith Arolygu Newydd (gweler Atodiad 3.5). Bydd clerc CYSAG Gwynedd, sy'n swyddog addysg gyda Chyngor Gwynedd, yn gyfrifol am ddsbarthu a chasglu'r hunan arfarniadau.

Derbyniwyd 9 adroddiad hunan arfarniad gan benaethiaid ysgolion cynradd yn ystod y flwyddyn:

Mae'r adroddiadau yn nodi hunan arfarniad yr ysgol mewn ymateb i gwestiwn allweddol 1 a 2 o'r fframwaith arolygu newydd. Mae'r ysgolion yn cyflwyno barn gryno am brif gryfderau cyflawniad y dysgwyr ac yn nodi'r agweddau a fydd yn cael sylw dros y ddwy flynedd nesaf. Maent hefyd yn cyflwyno barn gryno am ansawdd y ddarpariaeth mewn addysg grefyddol ac addoli ar y cyd. Yn sgil y broses o hunan arfarnu safonau, dyfarnodd yr ysgolion y graddau isod:

	Pa mor dda yw'r deilliannau mewn Addysg Grefyddol?				Pa mor dda yw'r ddarpariaeth mewn Addysg Grefyddol				Pa mor dda yw'r ddarpariaeth mewn addoli ar y cyd?			
	Rhagorol	Da	Digonol	Anfoddhaol	Rhagorol	Da	Digonol	Anfoddhaol	Rhagorol	Da	Digonol	Anfoddhaol
Cynradd		9				9			1	8		
Cyfanswm		9				9			1	8		

Pa mor dda yw'r deilliannau mewn addysg grefyddol?

Roedd yr ysgolion yn ymfalchïo mewn rhai agweddau megis:

- Y cynnydd da a wna'r disgyblion yn eu sgiliau addysg grefyddol yn ystod eu hamser yn yr ysgol; (**Y Gelli**)
- portffolio addysg grefyddol yr ysgol sy'n dangos enghreifftiau o lefelau 2 – 5 ac yn dangos amrywiaeth a dilyniant rhwng y blynyddoedd. Mae'r sampl hefyd yn dangos cyfraniad addysg grefyddol i ddatblygu sgiliau hanfodol; (**Maenofferen/Trefferthyr**)
- holiadur disgyblion sy'n dangos bod y disgyblion yn mwynhau'r gwersi addysg grefyddol, yn enwedig dysgu am wahanol grefyddau. (**Maenofferen**)
- gallu'r disgyblion i gymharu â chyferbynnu arferion crefyddol yr Iddewon a'r Cristnogion; (**Pennal**)
- gallu'r disgyblion i siarad yn glir a hyderus am nodweddion y capel ac yn gallu defnyddio terminoleg pwnc wrth esbonio arwyddocâd y nodweddion; (**Llanllechid**)
- dealltwriaeth dda'r disgyblion o bwysigrwydd addoli, addoldai ac arteffactau arbennig i gredinwyr; (**Trefferthyr**)
- safonau da disgyblion hŷn yr ysgol wrth iddynt fynegi barn; (**Trefferthyr**)
- bod holl ddisgyblion ar draws yr ysgol yn gwneud cynnydd da mewn addysg grefyddol (**Llanllechid**);
- cynnydd a hyder y dysgwyr wrth iddynt ysgrifennu'n estynedig mewn meysydd 'mwy dyrys' (**Bro Hedd Wyn**);

Ymhlith yr agweddau a fydd yn cael sylw yn ystod y ddwy flwyddyn nesaf, roedd ysgolion yn nodi'r:

- angen i gyfoethogi'r dysgu gyda mwy o brofiadau real; (**Pennal**)
- angen i ddatblygu cyfleoedd i ddisgyblion i fod yn weithredol yn y cynllunio; (**Llanllechid**)

Pa mor dda yw'r ddarpariaeth mewn addysg grefyddol?

Roedd yr ysgolion yn ymfalchïo mewn rhai agweddau megis:

- bod y cydlynnydd addysg grefyddol yn datblygu arbenigedd pynciol wrth iddi fanteisio ar gefnogaeth ymgynghorol a chyflwyno'r pwnc i ddisgyblion CA2; (**Maenofferen/Tanygrisiau**);
- yr ystod eang o ddulliau asesu ar gyfer dysgu a thechnegau medrau meddwl mewn addysg grefyddol er mwyn sicrhau bod y dysgwyr yn arwain y dysgu; (**Pennal/Llanllechid**)
- lle amlwg y Cwricwlwm Cymreig yn y gweithgareddau addysg grefyddol; (**Llanllechid**)
- y defnydd da a wneir o destunau, pobl, cymunedau ac arteffactau crefyddol fel rhan o adnoddau ar gyfer addysg grefyddol; (**Trefferthyr**);
- yr ymweliadau ag addoldai gwahanol grefyddau er mwyn rhoi dealltwriaeth weledol ac ymarferol o arwyddocaid crefydd yn y gymuned leol ac yn fyd-eang; (**Y Gelli**).

Ymhlith yr agweddau fydd yn cael sylw yn ystod y ddwy flwyddyn nesaf mae:

- buddsoddi mewn llyfrau athrawon ac arteffactau er mwyn cefnogi disgyblion CA2 (**Maenofferen**);
- datblygu cyfleoedd i ddatblygu rhifedd o fewn addysg grefyddol; (**Llanllechid**);

- ymgyfarwyddo a'r ddogfen 'Addysg Grefyddol: Canllawiau CA2 a CA3' (Mawrth 2011) (Trefferthyr);
- sicrhau cyfleoedd a gweithgareddau gwahaniaethol ar gyfer dysgwyr mwy abl a thalentog (Trefferthyr);

Pa mor dda yw'r ddarpariaeth ar gyfer addoli ar y cyd?

Roedd pob ysgol yn cydymffurfio â'r gofynion statudol.

Roedd yr ysgolion yn ymfalchïo mewn rhai agweddau megis:

- naws ysbrydol a moesol y sesiynau addoli ar y cyd; (Y Gelli/Llanllechid)
- sylwadau adroddiad arolygiad ESTYN (Mai 2011) oedd yn nodi bod, 'addoliadau ar y cyd yn rhagoriaeth yn yr ysgol'. (Maenofferen)
- y cyfleoedd a roddir i ddisgyblion ymateb i faterion personol a lleol, e.e. cofio am anwyliad; (Pennal)
- amserlen addoli ar y cyd sy'n rhoi datblygu agweddau ysbrydol, moesol a chymunedol; (Trefferthyr);
- adnoddau addoli ar y cyd safonol; (Bro Hedd Wyn);
- cyfraniadau arweinwyr crefyddol lleol;
- y cyfnod myfyrio sy'n nodwedd o'r addoli ar y cyd;

Ymhlith y materion a fydd yn cael sylw yn ystod y ddwy flynedd nesaf mae:

- sicrhau mwy o gyfleoedd i gynnal sesiynau addoli fel cyfnod allweddol er mwyn ennyn trafodaethau, e.e. faterion moesol a chyfoes. (Pennal)
- creu ardal fyfyrion yn yr ysgol (Trefferthyr);
- sicrhau mwy o gyfleoedd i fyfyrion unigol (Bro Hedd Wyn);

2.3.3 Deilliannau mewn addysg grefyddol yn y sector uwchradd

Asesiadau athrawon: Addysg Grefyddol CA3

	D	N	W	1	2	3	4	5	6	7	8	E	L5+	L6+	L7+	Sgor
Dyffryn Ogwen (61)	0.0 (0)	0.0 (0)	0.0 (0)	0.0 (0)	0.0 (0)	0.0 (0)	19.7 (12)	57.4 (35)	18.0 (11)	4.9 (3)	0.0 (0)	0.0 (0)	80.3 (49)	23.0 (14)	4.9 (3)	5.08
Botwnnog (91)	0.0 (0)	0.0 (0)	0.0 (0)	0.0 (0)	1.1 (1)	0.0 (0)	7.7 (7)	25.3 (23)	51.6 (47)	14.3 (13)	0.0 (0)	0.0 (0)	91.2 (83)	65.9 (60)	14.3 (13)	5.69
Brynrefail (148)	0.7 (1)	0.0 (0)	0.0 (0)	0.0 (0)	0.0 (0)	2.0 (3)	7.4 (11)	43.9 (65)	33.8 (50)	12.2 (18)	0.0 (0)	0.0 (0)	89.9 (133)	45.9 (68)	12.2 (18)	5.43
Dyffryn Nantlle (88)	0.0 (0)	0.0 (0)	0.0 (0)	0.0 (0)	0.0 (0)	0.0 (0)	18.2 (16)	47.7 (42)	23.9 (21)	10.2 (9)	0.0 (0)	0.0 (0)	81.8 (72)	34.1 (30)	10.2 (9)	5.26
Eifionydd (100)	0.0 (0)	0.0 (0)	0.0 (0)	0.0 (0)	0.0 (0)	1.0 (1)	10.0 (10)	47.0 (47)	35.0 (35)	7.0 (7)	0.0 (0)	0.0 (0)	89.0 (89)	42.0 (42)	7.0 (7)	5.37
Y Gader (72)	0.0 (0)	0.0 (0)	0.0 (0)	0.0 (0)	0.0 (0)	0.0 (0)	23.6 (17)	43.1 (31)	27.8 (20)	5.6 (4)	0.0 (0)	0.0 (0)	76.4 (55)	33.3 (24)	5.6 (4)	5.15
Y Moelwyn (0)	NaN (0)	NaN (0)	NaN (0)	NaN (0)	NaN (0)	NaN (0)	NaN (0)	NaN (0)	NaN (0)	NaN (0)	NaN (0)	NaN (0)	NaN (0)	NaN (0)	NaN (0)	NaN
Uwchradd Tywyn (58)	0.0 (0)	0.0 (0)	0.0 (0)	0.0 (0)	0.0 (0)	1.7 (1)	27.6 (16)	62.1 (36)	8.6 (5)	0.0 (0)	0.0 (0)	0.0 (0)	70.7 (41)	8.6 (5)	0.0 (0)	4.78
Y Berwyn (66)	0.0 (0)	0.0 (0)	0.0 (0)	0.0 (0)	0.0 (0)	7.6 (5)	15.2 (10)	37.9 (25)	22.7 (15)	16.7 (11)	0.0 (0)	0.0 (0)	77.3 (51)	39.4 (26)	16.7 (11)	5.26
Ardudwy (0)	NaN (0)	NaN (0)	NaN (0)	NaN (0)	NaN (0)	NaN (0)	NaN (0)	NaN (0)	NaN (0)	NaN (0)	NaN (0)	NaN (0)	NaN (0)	NaN (0)	NaN (0)	NaN
Friars (219)	0.0 (0)	0.5 (1)	0.0 (0)	0.0 (0)	0.0 (0)	4.1 (9)	26.5 (58)	40.6 (89)	20.1 (44)	8.2 (18)	0.0 (0)	0.0 (0)	68.9 (151)	28.3 (62)	8.2 (18)	5
Tryfan (98)	0.0 (0)	0.0 (0)	0.0 (0)	0.0 (0)	0.0 (0)	2.0 (2)	8.2 (8)	25.5 (25)	39.8 (39)	24.5 (24)	0.0 (0)	0.0 (0)	89.8 (88)	64.3 (63)	24.5 (24)	5.77
Syr Hugh Owen (143)	0.0 (0)	0.0 (0)	0.0 (0)	0.0 (0)	0.0 (0)	7.0 (10)	4.2 (6)	37.1 (53)	25.9 (37)	25.9 (37)	0.0 (0)	0.0 (0)	88.8 (127)	51.7 (74)	25.9 (37)	5.59
Glan y Môr (0)	NaN (0)	NaN (0)	NaN (0)	NaN (0)	NaN (0)	NaN (0)	NaN (0)	NaN (0)	NaN (0)	NaN (0)	NaN (0)	NaN (0)	NaN (0)	NaN (0)	NaN (0)	NaN

Coed Menai (1)	0.0 (0)	0.0 (0)	0.0 (0)	0.0 (0)	0.0 (0)	100.0 (1)	0.0 (0)	0.0 (0)	0.0 (0)	0.0 (0)	0.0 (0)	0.0 (0)	0.0 (0)	0.0 (0)	0.0 (0)	3
Pendalar (0)	NaN (0)	NaN (0)	NaN (0)	NaN (0)	NaN (0)	NaN (0)	NaN (0)	NaN (0)	NaN (0)	NaN (0)	NaN (0)	NaN (0)	NaN (0)	NaN (0)	NaN (0)	NaN
Hafod Lon (0)	NaN (0)	NaN (0)	NaN (0)	NaN (0)	NaN (0)	NaN (0)	NaN (0)	NaN (0)	NaN (0)	NaN (0)	NaN (0)	NaN (0)	NaN (0)	NaN (0)	NaN (0)	NaN
Gwynedd (1145)	0.1 (1)	0.1 (1)	0.0 (0)	0.0 (0)	0.1 (1)	2.8 (32)	14.9 (171)	41.1 (471)	28.3 (324)	12.6 (144)	0.0 (0)	0.0 (0)	82.0 (939)	40.9 (468)	12.6 (144)	5.32

Safonau CA3

Cyflwynir canlyniadau CA3 er wybodaeth yn unig. Mae adrannau yn dod i farn am gyflawniad disgyblion ar sail gwaith y flwyddyn, tasgau asesu a phroffion. Nid yw'r disgyblion yn sefyll yr un profion nac yn ymateb i'r un tasgau asesu ar draws y sir ac nid yw athrawon yn cael cyfleoedd rheolaidd i safoni gwaith eu disgyblion gydag adrannau eraill. Trefnwyd un cwrs hyfforddi eleni er mwyn cefnogi adrannau wrth iddynt ystyried, *Pa mor dda yw cyflawniad a chynnydd disgyblion CA3?* Roedd disgwyl bod pob adran wedi cyflwyno portffolios CA3 i sylw safonwyr allanol erbyn Gwanwyn 2012.

- Derbyniwyd data asesiadau athrawon o safonau disgyblion CA3 mewn Addysg Grefyddol o 12 o ysgolion uwchradd yr awdurdod. Roedd un ysgol arbennig wedi cyflwyno data.
- Mae'r canran a dderbyniodd Lefel 5+ yn amrywio o 68.9% i 91.2%;
- Dyfarnwyd Lefel 3 neu is i ddisgyblion mewn 7 ysgol.
- Dyfarnwyd Lefel 7 i ddisgyblion mewn 11 ysgol.
- Nid oedd un disgybl yn deilwng o L8 mewn addysg grefyddol.

Canlyniadau TGAU: Astudiaethau Crefyddol (cwrs llawn)

Mae'r drefn o adrodd ar ganlyniadau arholiadau allanol wedi newid eto eleni. Mae'r amrediad o bynciau, byrddau arholi ac arholiadau modylol yn golygu ei fod yn anodd pennu sgorau cyfartalog yr holl bynciol. Amhriodol felly yw cymharu perfformiadau ysgolion yn erbyn ei gilydd. Fodd bynnag mae'r wybodaeth yma ar gael i'r ysgolion a disgwylir i benaethiaid adrannau addysg grefyddol i gyfeirio at berfformiad eu disgyblion mewn pynciau eraill wrth iddynt hunan arfarnu safonau'r pwnc.

Cyflwynir yma ganlyniadau ar gyfer y disgyblion oedd yn 15 oed neu'n hŷn yn Ionawr 2010.

Ysgolion Uwchradd Gwynedd 2011	Nifer yn sefyll			% Rhagoriaeth			% L2			% L1			Sgôr cyfartalog y pwnc		
	B	G	Σ	B	G	Σ	B	G	Σ	B	G	Σ	B	G	Σ
2011	128	266	394	24.2	41.7	36.0	62.5	75.9	71.6	99.2	96.2	97.2	40	43	42
2010	42	97	139	14.3	36.1	29.5	61.9	90.7	82.0	92.9	99.0	97.1	36	42	40

Canlyniadau da.

- 394 o ymgeiswyr o 12 ysgol yng Ngwynedd.
- Mae'r niferoedd yn amrywio o 9 disgybl mewn un ysgol i 175 mewn ysgol arall.
- Llwyddodd 36% o'r ymgeiswyr i ennill gradd A*/A (rhagoriaeth). Mae hyn yn gynnydd sylweddol ers 2010.

- Llwyddodd 71.6% o'r ymgeiswyr i ennill cymhwyster Lefel 2. Mae hyn yn is na'r ganran ar gyfer 2010. Llwyddodd 97.2% yn ennill cymhwyster Lefel 1 .
- Cyfartaledd sgôr yn y pwnc yn 40.
- Mae mwy o enethod na bechgyn yn dewis AG yn ysgolion Gwynedd (B 42 : G 97).
- Mae canlyniadau'r genethod yn rhagori ar ganlyniadau'r bechgyn. Mae sgôr cyfartalog y merched yn 43 o'i gymharu â sgôr cyfartalog y bechgyn, 40. Mae'r bwlch rhwng y merched a'r bechgyn yn llai na 2010.
- Bydd cyrsiau hyfforddi ac ymweliadau ysgol eleni yn ystyried y cwestiynau canlynol:
 - *Pam mae disgyblion yn dewis y pwnc? Pam nad ydynt yn dewis y pwnc? Pam mae mwy o enethod na bechgyn yn dewis astudio'r pwnc?*
 - *Beth gall adrannau ddysgu oddi wrth adrannau eraill am y ffordd orau o gefnogi'r bechgyn wrth iddynt baratoi ar yr arholiadau allanol? Pa strategaethau eraill y dylid eu hystyried wrth geisio cau'r bwlch rhwng y genethod a'r bechgyn?*
 - *A yw'r pwnc yn hylaw yn yr ysgol?*

Canlyniadau TGAU: Astudiaethau Crefyddol (cwrs byr)

Cyflwynir yma ganlyniadau ar gyfer y disgyblion oedd yn 15 oed neu'n hŷn yn Ionawr 2010. Mae'r disgyblion yma wedi dilyn cwrs byr TGAU ac wedi penderfynu hawlio eu pwyntiau yn hytrach na pharhau a'u hastudiaethau er mwyn ennill cymhwyster cwrs cyfan.

Ysgolion Uwchradd Gwynedd	Nifer yn sefyll			% Rhagoriaeth			% L2			% L1			Sgôr cyfartalog y pwnc		
	B	G	Σ	B	G	Σ	B	G	Σ	B	G	Σ	B	G	Σ
2011	21	134	255	0.0	0.0	0.0	46.3	67.2	57.3	100.0	100.0	100.0	18	21	19
2010	223	323	546	0.9	3.7	2.6	62.8	82.4	74.4	100.0	100.0	100.0	22	25	23

Canlyniadau da.

255 o ymgeiswyr o 6 o ysgolion Gwynedd.

- Mae'r niferoedd yn amrywio o 1 disgybl mewn un ysgol i 183 mewn ysgol arall.
- Cyfartaledd sgôr yn y pwnc yn 19.
- Mae llawer mwy o enethod na bechgyn yn dewis y pwnc yn ysgolion Gwynedd (B 21 : G 134).
- Mae canlyniadau'r genethod yn rhagori ar ganlyniadau'r bechgyn. Mae sgôr cyfartalog y merched yn 21 o'i gymharu â sgôr cyfartalog y bechgyn, 18.
- Bydd cyrsiau hyfforddi ac ymweliadau ysgol eleni yn ystyried y cwestiynau canlynol:
 - *Sut mae adrannau yn gweinyddu ac addysgu'r pwnc i'r disgyblion sy'n dewis dilyn cwrs byr mewn Astudiaethau Crefyddol?*

2.4 Ymateb yr Awdurdod Lleol

Adroddwyd ar ansawdd a datblygiad y ddarpariaeth addysgol yn ysgolion Gwynedd yn ystod y flwyddyn academaidd trwy gyfrwng yr Adroddiad Blynyddol ar y Gwasanaeth Addysg. Wrth ystyried blaenoriaethau Strategaeth Plant, Phobl Ifanc a Theuluoedd Gwynedd 2012-14 mae nod craidd 2 yn berthnasol i GYSAG Gwynedd.

Nod Craidd 2 – Mynediad i addysg a chyfleoedd dysgu da.

Mae Cyngor Ynys Môn a Chyngor Gwynedd yn darparu cefnogaeth ariannol i GYNNAL (y gwasanaeth ymgynghorol). Mae CYNNAL yn penodi Ymgynghorydd Dyniaethau, gyda chyfrifoldeb am Addysg Grefyddol, Daearyddiaeth, Hanes, ac Addysg ar gyfer Datblygiad Cynaliadwy a Dinasyddiaeth Fyd-eang er mwyn darparu cefnogaeth gwricwlaidd i ysgolion cynradd ac uwchradd y ddwy sir. Cynigir hefyd secondiad hanner amser (0.5 yn 2011-12) i athro neu athrawes weithio fel athro neu athrawes ymgynghorol.

Cefnogaeth y gwasanaeth ymgynghorol

Mae ysgolion cynradd ac uwchradd y sir yn derbyn cefnogaeth gan GYNNAL (y gwasanaeth ymgynghorol). Bydd yr Ymgynghorydd Dyniaethau a'r athrawon ymgynghorol Addysg Grefyddol (rhan amser) yn ymweld ag ysgolion fel rhan o'r rhaglen 'hawl a haeddiant'. Cafwyd cefnogaeth tair athrawes ymgynghorol yn ystod 2011-12:

- Mrs Leusa Jones (1 diwrnod yr wythnos): yn cefnogi athrawon uwchradd
- Miss Debbie Humphreys: (1 diwrnod yr wythnos): yn cefnogi athrawon cynradd.
- Mrs Nia Wyn Jones (0.5 diwrnod yr wythnos): yn cefnogi athrawon cynradd.

Mae'r tîm ymgynghorol yn cynorthwyo athrawon wrth iddynt gynllunio'u rhaglenni astudio a'u cynlluniau asesu, paratoi gweithgareddau dosbarth a dethol adnoddau dosbarth addas. Mae datblygu medrau meddwl a sgiliau hanfodol y dysgwyr yn flaenoriaeth i athrawon y sir. Mae CYNNAL yn cefnogi ysgolion sy'n paratoi at arolygiad trwy gynorthwyo athrawon ac adrannau i hunan arfarnu safonau mewn addysg grefyddol. Mae cyfraniad yr athrawon ymgynghorol Addysg Grefyddol yn allweddol i rannu arferion da, datblygu gweithgareddau dosbarth symbylol a chynnal athrawon wrth iddynt baratoi at y dyfodol.

Mae'r Ymgynghorydd Dyniaethau a/neu'r athrawon ymgynghorol yn cyflwyno adroddiad tymhorol i sylw CYSAG. Mae'r cyflwyniadau hyn yn fodd i rannu datblygiadau diweddaraf yn y maes, materion yn ymwneud ag addysgeg ac adnoddau, ac amlinelliad o'r gwaith a wneir gydag ysgolion yr AALI. Prif ffocws trafodaethau 2011-12 oedd:

- cefnogi ysgolion wrth iddynt ymateb i'r Maes Llafur Cytûn Lleol a'r drefn hunan arfarnu newydd;
- darparu cyrsiau hyfforddi, e.e. *adborth ar waith addysg grefyddol disgyblion cynradd, 'dewisiadau a phenderfyniadau' fel cyd-destun ADCDF mewn gwersi addysg grefyddol, datblygu ysgrifennu mewn addysg grefyddol.*
- cyfeirio ysgolion at adnoddau addysgu newydd, e.e. *Addysg Grefyddol: Canllawiau ar gyfer CA2 a CA3 a Phroffiliau enghreifftiol dysgwyr yng Nghyfnodau Allweddol 2 a 3 mewn Addysg Grefyddol (Llywodraeth Cynulliad Cymru, Mawrth 2011)*
- addoli ar y cyd. Mae CYNNAL wedi adolygu'r canllawiau ac wedi datblygu adnoddau enghreifftiol i ysgolion cynradd.

- ymchwil gweithredu un athrawes addysg grefyddol uwchradd oedd yn rhan o Gymuned Dysgu Broffesiynol Gogledd Orllewin Cymru ar ‘Ddatblygu Meddwl ac Asesu ar gyfer Dysgu’;
- trefn anwytho un athrawes addysg grefyddol newid gymhwyso;
- llongyfarch dau ddisgybl o Ysgol Botwnnog am eu llwyddiant yng nghystadleuaeth barddoniaeth ‘Spirited Arts’;
- tri rhifyn o ‘Syniadau Addysg Grefyddol’ a baratowyd gan dîm ymgynghorol addysg grefyddol CYNNAL. Bydd y rhain yn cael eu dosbarthu i ysgolion ar draws Cymru.
 - ‘Sgwn i pam ei fod fel hyn?’
 - ‘Sgwn i pam eu bod yn meddwl fel hyn?’
 - ‘Sgwn i os oes ffydd ar waith yn eich ardal chi?’
- safwe Moodle CYNNAL fel cyfrwng i rannu adnoddau a chanllawiau i athrawon wrth iddynt baratoi gweithgareddau addysg grefyddol.

Pob tymor, bydd yr Ymgynghorydd Dyniaethau yn mynychu cyfarfodydd Panel Ymgynghorol Cenedlaethol Addysg Grefyddol yn ogystal â chyfarfodydd Cymdeithas CYSAGau Cymru. Ymgynghorydd Dyniaethau CYNNAL yw cadeirydd Panel Ymgynghorol Cenedlaethol Addysg Grefyddol eleni. Mae’r cyfarfodydd hyn yn sicrhau fforymau cenedlaethol i drafod materion sy’n ymwneud ag Addysg Grefyddol.

Rhaglen Hyfforddiant Mewn Swydd Addysg Grefyddol

Adroddiad ar hyfforddiant mewn swydd 2011-12

Fel rhan o’r Cytundeb Lefel Gwasanaeth gyda’r Awdurdod Addysg, mae CYNNAL (y gwasanaeth ymgynghorol) yn darparu rhaglen hyfforddiant mewn swydd ar gyfer athrawon yr Awdurdod. Mae’r rhaglen hyfforddi yn ffordd o sicrhau bod athrawon yn cael gwybodaeth am ddatblygiadau newydd, yn rhannu arferion da ac yn cydweithio i ddatblygu strategaethau dysgu ac addysgu a deunyddiau pwrpasol. Anelir at sicrhau bod y rhaglen hyfforddiant yn ymateb i anghenion ysgolion ac athrawon trwy ymgynghori gyda phenaethiaid, athrawon a thiworiaid proffesiynol yn yr ysgolion. Yn ogystal â hynny, rhoddir sylw i flaenoriaethau’r Awdurdod, i sylwadau ESTYN, ac i sylwadau sydd yn ymddangos mewn adroddiadau arolygol.

Mae penaethiaid cynradd ac uwchradd y sir wedi cytuno i gau'r ysgolion am ddau ddiwrnod er mwyn cynnal cyrsiau hyfforddiant ysgol ganolog neu fel consortiwm. Y tiwtoriaid proffesiynol oedd yn gyfrifol am ddewis y cyrsiau ar gyfer yr ysgolion uwchradd a’r penaethiaid oedd yn dewis y cyrsiau ar gyfer yr ysgolion cynradd.

Cyrsiau Cynradd Ebrill 2011 – Mawrth 2012

Enw’r cwrs	Nifer o athrawon o Wynedd
Clwstwr (Hydref) Asesu: Adborth ar waith disgyblion (1 sesiwn Addysg Grefyddol)	

Clwstwr (Gwanwyn) Dewisiadau a Phenderfyniadau: ADCDF a'r Dyniaethau (1 sesiwn Addysg Grefyddol)	
HADA (cwrs Dyniaethau 5 diwrnod oedd yn cynnwys diwrnod o hyfforddiant ar 'Ymateb i ofynion y Maes Llafur Cytûn')	

Cyrsiau Uwchradd Ebrill 2011 – Mawrth 2012

Enw'r Cwrs	Nifer o athrawon o Wynedd
Consortiwm Addysg Grefyddol: Pa mor dda yw cyflawniad a chynnydd disgyblion CA3?	
Consortiwm Datblygu sgiliau ysgrifennu dysgwyr mewn Addysg Grefyddol	

Hyfforddiant ac ymweliadau arbennig dan nawdd CYSAGau Gwynedd a Môn

Ni chynhaliwyd cynhadledd HMS dan nawdd CYSAG Gwynedd i athrawon ac aelodau Gwynedd a Môn yn ystod 2011-12.

Cyrsiau HMS 2012-13

Cynigiwyd y cyrsiau canlynol i sylw penaethiaid cynradd wrth iddynt lunio'r rhaglen hyfforddiant mewn swydd ar gyfer eu hathrawon:

- Beth yw ystyr y Nadolig? (Addysg Grefyddol CA1 a CA2)
- **HADA** (cwrs Dyniaethau 5 diwrnod sy'n cynnwys diwrnod o hyfforddiant ar 'Ymateb i ofynion y Maes Llafur Cytûn')

Cynigiwyd y cyrsiau canlynol i sylw'r tiwtoriaid proffesiynol uwchradd a'r paneli pwnc wrth iddynt lunio rhaglen hyfforddiant mewn swydd ar gyfer eu hathrawon:

- Cau'r Bwlch trwy Ddysgu ac Addysgu Effeithiol
- Astudiaethau Crefyddol TGAU dan arweiniad CBAC
- Data a dirgelion yn y Dyniaethau: datblygu sgiliau darllen CA3

2.5 Addysg Grefyddol ac APADGOS

2011-12 oedd y flwyddyn olaf ar gyfer cyflwyno portffolios addysg grefyddol i sylw safonwyr allanol er mwyn safoni asesiadau athrawon CA3. Dosbarthwyd canllawiau i ysgolion ym Mawrth 2011:

Addysg Grefyddol: Canllawiau ar gyfer CA2 a CA3

2.8 Swyddogaeth CYSAG

Swyddogaeth CYSAG mewn perthynas ag Addoli ar y Cyd

Nodir yng Nghylchlythyr 10/94 y Swyddfa Gymreig y dylai'r Awdurdod Addysg weithio gyda'i ChYSAG i gadw llygad ar ddarparu addoli ar y cyd dyddiol ac ystyried gydag ef unrhyw gamau y gellid eu cymryd i wella darpariaeth o'r fath.

Rhaid i'r addoliad fod "yn gyffredinol Gristnogol ei gymeriad". Mae'r weithdrefn "penderfynu" yn caniatáu atal y gofynion hyn mewn perthynas â rhai neu'r cyfan o'r disgyblion mewn ysgol lle nad ydynt yn briodol.

- Dosbarthwyd copi o 'Arweiniad atodol ar arolygu addoli ar y cyd mewn ysgolion anenwadol' (ESTYN, Mehefin 2008) i'r aelodau.
- Mae CYSAG Gwynedd yn monitro safonau addoli ar y cyd trwy dderbyn a thrafod hunan arfarniad ysgolion yn ystod y cyfarfodydd.
- Mae'r tîm ymgynghorol addysg grefyddol wedi paratoi canllawiau i ysgolion cynradd Gwynedd a Môn. Mae'r rhain yn cynnwys: amserlenni thematig ar gyfer pob tymor ysgol, rhestr o lyfrau arweiniol, gwefannau sy'n darparu gwasanaethau addoli ar y cyd parod, a gwasanaethau enghreifftiol gan ysgolion cynradd yr ardal. Mae gwasanaeth misol Cymorth Cristnogol yn cael ei ddsbarthu i bob ysgol gynradd, uwchradd ac arbennig yng Ngwynedd.
- Mae Cymdeithas CYSAGau Cymru wedi paratoi arweiniad ar addoli ar y cyd i ysgolion a ChYSAGau, 'Canllawiau ynglŷn ag Addoli ar y Cyd' (www.wasacre.org.uk <<http://www.wasacre.org.uk>>)

Penderfyniadau

Ni chafwyd cais gan unrhyw ysgol am benderfyniad mewn perthynas ag addoli ar y cyd.

ADRAN 3: ATODIADAU

3.1 Gwybodaeth gyffredinol am gyfansoddiad CYSAG

Sefydlwyd CYSAG gan Bwyllgor Addysg Gwynedd yn 1996 i gynnwys:

Cristnogion a Chrefyddau Eraill, sef

- Yr Eglwys Fethodistaidd
- Undeb Bedyddwyr Cymru
- Eglwys Bresbyteraidd Cymru
- Yr Eglwys yng Nghymru
- Undeb yr Annibynwyr
- Yr Eglwys Gatholig

Athrawon, sef,

- Cymdeithas y Prifathrawon (SHA)
- Undeb Cenedlaethol Athrawon Cymru (UCAC)
- Cymdeithas yr Ysgolfeistri ac Undeb yr Athrawon (NASUWT)
- Undeb Cenedlaethol yr Athrawon (NUT)
- Cymdeithas yr Athrawon a'r Darlithwyr (ATL)
- Cymdeithas Genedlaethol y Prifathrawon (NAHT)

Aelodau etholedig

Mae'r Pwyllgor Addysg wedi cadw'i hawl i enwebu Cadeirydd ar gyfer CYSAG.

3.2 Aelodaeth CYSAG Gwynedd 2011-12

Cynrychiolwyr yr Enwadau Crefyddol

Yr Eglwys Fethodistaidd

Undeb Bedyddwyr Cymru

Eglwys Bresbyteraidd Cymru

Yr Eglwys yng Nghymru

Undeb yr Annibynwyr

Yr Eglwys Babyddol

Mr Wyn Myles Meredith

Mrs Ruth Davies

Mr Gwyn Hefin Jones / Parch Deian Evans

Parch. Robert Townsend

Mr Cynrig Hughes

Mrs Eirian Bradley Roberts

Cynrychiolwyr Undebau'r Athrawon

Cymdeithas Arweinwyr Ysgolion a Cholegau (ASCL)

Undeb Cenedlaethol Athrawon Cymru (UCAC)

Cymdeithas yr Ysgolfeistri ac Undeb yr Athrawesau
(NASUWT)

Undeb Cenedlaethol yr Athrawon (NUT)

Cymdeithas Athrawon a Darlithwyr

Cymdeithas Genedlaethol y Prifathrawon (NAHT)

Mrs Alwen Watkin

Mr Noel Dyer

Mrs Miriam Amlyn

Mr Euron Hughes

aros enwebiad

Ms Elisabeth Roberts

Cynrychiolwyr yr Awdurdod Addysg Lleol

Cynghorydd Huw Edwards (Cadeirydd)

Cynghorydd Pat Larsen

Cynghorydd Selwyn Girffiths

Cynghorydd Dafydd W Roberts

Cynghorydd Guto Rhys Thomas

Cynghorydd Stephen Churchman

Cynghorydd Aeron Jones

Aelodau Ex-officio

Cadeirydd y Cyngor: John Gwilym Jones

Is Gadeirydd y Cyngor: R Leonard Jones

Aelodau Cyfetholedig (heb bleidlais)

Mr Rheinallt Thomas

Mr Gwyn Rhydderch

Y Parch. Aled Davies

Swyddogion

Mr Ken Robinson

Miss Bethan James

Swyddog Addysg Cyngor Gwynedd

Ymgynghorydd Dyniaethau CYNNAL

Mrs Glynda O'Brien

Swyddog Pwyllgor

3.3 Cyfarfodydd CYSAG 2011-12

Mae dyddiadau'r cyfarfodydd ar gael ymlaen llaw trwy gysylltu â Chlerc CYSAG. Yn ystod 2011 – 2012, cyfarfu CYSAG Gwynedd ar dri achlysur:

- 12 Hydref 2011
- 8 Chwefror 2012
- 27 Mehefin 2012

Trafodwyd y materion canlynol ac ymhelaethir ar rai ohonynt yng nghorff yr adroddiad hwn:

a) Cyfarfod 12 Hydref 2011

- Adroddiad blynyddol (drafft) CYSAG Gwynedd 2010/2011
- Adolygiad o adroddiadau CYSAGau
- Hunan arfarniadau ysgolion: **Y Gelli, Maenofferen, Pennal**
- Cymdeithas CYSAGau Cymru - cyflwyno papurau o'r cyfarfod a gynhaliwyd yn Llangefni ar 24 Mehefin 2011
- Gohebiaeth

b) Cyfarfod 8 Chwefror 2012

- Hunan arfarniadau ysgolion: **Llanllechid, Treforthyr, Llanllyfni, Llanbedr, Bro Hedd Wyn**
- Cymdeithas CYSAGau Cymru - cyflwyno papurau o'r cyfarfod a gynhaliwyd yng Nghaerdydd ar 24 Tachwedd 2011.
- Adroddiad Blynyddol CYSAG Gwynedd (terfynol) 2010/11
- Gohebiaeth

c) Cyfarfod 27 Mehefin 2012

- Hunan arfarniadau Ysgolion: **Tanygrisiau**
- Cystadleuaeth 'Spirited Arts'
- Addoli ar y Cyd
- Cymdeithas CYSAGau Cymru - cyflwyno papurau o'r cyfarfod a gynhaliwyd ym Aberaeron ar 30 Mawrth 2012.
- Gohebiaeth

3.3.1 Mae CYSAG Gwynedd wedi ymaelodi â Chymdeithas CYSAGau Cymru ac y mae ei haelodau yn mynychu cyfarfodydd Cymdeithas CYSAGau Cymru yn rheolaidd.

Mynychwyd cyfarfodydd Cymdeithas CYSAGau Cymru yn ystod y flwyddyn gan y cynrychiolwyr canlynol:

- Mr Wyn Myles Meredith

Mynychwyd cyfarfodydd Cymdeithas CYSAGau Cymru yn ystod y flwyddyn gan y sylwebyddion canlynol:

- Miss Bethan James – Ymgynghorydd Dyniaethau

3.3.2 Darperir cynhaliaeth broffesiynol i GYSAG fel a ganlyn:

Miss Ken Robinson, Swyddog Addysg Cyngor Gwynedd

Miss Bethan James, Ymgynghorydd y Dyniaethau, sy'n gwasanaethu Gwynedd a Môn fel aelod o'r Cwmni Ymgynghorol, CYNNAL

Mrs Leusa Jones, Miss Debbie Humphreys, Mrs Nia Wyn Jones: athrawon ymgynghorol Addysg Grefyddol ran amser.

Mrs Glynda O'Brien, Swyddog Pwyllgor sy'n cofnodi ac yn gweinyddu CYSAG ar ran Cyngor Gwynedd

Dylid cyfeirio ymholiadau at Glerc CYSAG, Adran Addysg Arfon, Cyngor Gwynedd, Caernarfon, Gwynedd. LL55 1SH.

3.3.3 Rhestr o'r sefydliadau a dderbyniodd gopi o adroddiad CYSAG

Dosberthir copi electronaidd o'r adroddiad blynyddol i'r canlynol:

- Ysgolion y Sir
- Aelodau CYSAG Gwynedd
- Adran Addysg a Sgiliau Llywodraeth Cymru
- Rheolwr Gyfarwyddwr y Cyngor
- Arweinydd y Cyngor
- Cymdeithas CYSAGau Cymru
- Canolfan Genedlaethol Addysg Grefyddol, Prifysgol Bangor

Darperir copi papur i:

- Aelodau CYSAG Gwynedd

3.4 Templed CYSAG Gwynedd ar gyfer hunan arfarniad ysgolion o safonau addysg grefyddol

Rhesymeg

Rheolir Addysg Grefyddol yn lleol gan Gyngor Ymgynghorol Sefydlog ar gyfer Addysg Grefyddol (CYSAG). Mae'n cynnwys tri phwyllgor: cynrychiolwyr prif draddodiadau crefyddol yr ardal, cynrychiolwyr athrawon a chynrychiolwyr yr awdurdod lleol. Prif swyddogaeth CYSAG yw, 'cynghori'r awdurdod ar y cyfryw faterion sy'n gysylltiedig ag addoli crefyddol mewn ysgolion sirol ac â'r addysg grefyddol sydd i'w rhoi yn unol â maes llafur cytûn ag y bydd yr awdurdod yn eu cyfeirio at y cyngor neu ag y gwêl y cyngor yn dda'. (Deddf Diwygio Addysg 1988 a.11(1)(a))

Cred **CYSAG Gwynedd** y dylai'r cyngor hwn fod yn seiliedig ar wybodaeth gyfredol gan obeithio y bydd y canllawiau sy'n dilyn yn galluogi penaethiaid i gefnogi CYSAG yn ei dyletswyddau.

Yn y gorffennol, mae **CYSAG Gwynedd** wedi monitro addysg grefyddol ac addoli ar y cyd trwy:

- adolygu adroddiadau arolygu ESTYN;
- dadansoddi asesiadau athrawon a chanlyniadau arholiadau ysgolion uwchradd yr Awdurdod Lleol;
- cael adroddiadau rheolaidd gan gynrychiolwyr y gwasanaeth ysgolion/ymgynghorol lleol;
- gwahodd athrawon a phenaethiaid i rannu enghreifftiau o arferion da gydag aelodau CYSAG.

Ni fydd Fframwaith Arolygu newydd ESTYN bellach yn cyfeirio'n benodol at Addysg Grefyddol ac addoli ar y cyd. Mae **CYSAG Gwynedd** felly yn awyddus i fanteisio ar y cyfundrefnau a'r arferion a ddefnyddir ar hyn o bryd gan benaethiaid ac athrawon wrth iddynt baratoi at y Fframwaith Arolygu newydd. Yng nghyfarfod **CYSAG Gwynedd** ar 14 Chwefror 2011 penderfynwyd y byddai CYSAG yn cyflawni ei chyfrifoldebau statudol trwy wahodd ysgolion i rannu eu hunan arfarniad o Addysg Grefyddol, addoli ar y cyd a datblygiad ysbrydol a moesol disgyblion gyda'r aelodau.

Gofynnir yn garedig i ysgolion cynradd ac uwchradd gyflwyno crynodeb o hunan arfarniad yr ysgol i sylw clerc CYSAG Gwynedd yn ystod y flwyddyn pan fydd ESTYN yn arolygu'r ysgol.

Manylion cyswllt:

Enw (Clerc CYSAG): Mr Ken Robinson

Cyfeiriad: Adran Addysg Arfon, Cyngor Gwynedd, Caernarfon, Gwynedd. LL55 1SH.

Ers 2008, mae CYSAGau ar draws Cymru wedi mabwysiadu neu addasu'r Fframwaith Enghreifftiol Cenedlaethol ar gyfer Addysg Grefyddol (APADGOS, 2008) fel eu maes llafur cytûn lleol. Mae aelodau'r Panel Ymgynghorol Cenedlaethol Addysg Grefyddol wedi croesawu'r cysondeb hwn ar draws Cymru gan eu bod wedi gallu cydweithio i baratoi canllawiau cyffredin i ysgolion a ChYSAGau. Mae amryw o GYSAGau yng Nghymru wedi mabwysiadu cyfundrefn neu broses debyg i'r un a amlinellir yn y ddogfen hon.

Enw'r Ysgol:

Addysg Grefyddol							
Cwestiwn Allweddol 1: Pa mor dda yw'r deilliannau mewn Addysg Grefyddol?							
<ul style="list-style-type: none"> • Seilir yr hunan arfarniad ar arsylwadau gwersi, arfarniadau o waith disgyblion a chyfweliadau â disgyblion. • Dylai ysgolion uwchradd gyfeirio at CA3, CA4 a CA5 (Astudiaethau Crefyddol ac Addysg Grefyddol) a chynnwys arfarniad o asesiadau athrawon ac/neu ganlyniadau arholiad. 							
Cyfeiriadau: Fframwaith Arolygu ESTYN Adran 1 a'r Maes Llafur Cytûn Lleol							
Safonau mewn Addysg Grefyddol – cynnydd mewn dysgu							
Materion i gael sylw							
Rhagorol		Da		Digonol		Anfoddhaol	

Cwestiwn Allweddol 2: Pa mor dda yw'r ddarpariaeth mewn Addysg Grefyddol?							
<ul style="list-style-type: none"> • Dylai hunan arfarniad ystyried y dangosyddion canlynol: yr amser a roddir i'r pwnc, gwybodaeth bynciol, arbenigedd a datblygiad proffesiynol yr athrawon, addasrwydd y rhaglen astudio ac amrediad yr adnoddau dysgu a ddefnyddir. • Mae arfarniad o arsylwadau gwersi a gwaith disgyblion yn caniatáu i benaethiaid a phenaethiaid adran i ddod i farn am ansawdd yr addysgu mewn gwersi Addysg Grefyddol o fewn yr ysgol, a'r graddau y mae disgyblion yn cael eu cymell a'u hannog i gyrraedd safonau uchel. • Dylai ysgolion cynradd gyfeirio at y ddarpariaeth 'Pobl, Credoau a Chwestiynau' ar gyfer dysgwyr y Cyfnod Sylfaen yn ogystal ag Addysg Grefyddol yn CA2. • Dylai ysgolion uwchradd gyfeirio at CA3, CA4 a CA5 (Astudiaethau Crefyddol ac Addysg Grefyddol). 							
Cyfeiriadau: Fframwaith Arolygu ESTYN Adrannau 2.1 ac 2.2 a'r Maes Llafur Cytûn Lleol							
Yr addysgu: cynllunio ac amrediad o strategaethau							
Materion i gael sylw							
Rhagorol		Da		Digonol		Anfoddhaol	

Addoli ar y Cyd							
Cwestiwn Allweddol 2: Pa mor dda yw'r ddarpariaeth ar gyfer addoli ar y cyd?							
Ydy'r addoli ar y cyd yn cydymffurfio â'r gofynion statudol?				Ydy		Nac ydy	
Cyfeiriadau: Fframwaith Arolygu ESTYN Adran 2.3.1, 'Arweiniad atodol ar arolygu Addoli ar y Cyd mewn ysgolion anenwadol' (ESTYN, Medi 2010), 'Addysg Grefyddol ac Addoli ar y Cyd' (Cylchlythyr y Swyddfa Gymreig 10/94)							
Nodweddion da mewn perthynas ag ansawdd yr Addoli ar y Cyd							
Materion i gael sylw mewn perthynas ag ansawdd yr Addoli ar y Cyd							
Rhagorol		Da		Digonol		Anfoddhaol	

Llofnod: (Pennaeth)
 Dyddiad:

3.6 Canllawiau ar gyfer dadansoddi tablau data arholiadau allanol

Beth mae'r tabl TGAU (cwrs llawn) yn dangos?

<p>Nifer yn sefyll</p> <table border="1"> <tr> <td>B</td> <td>G</td> <td>Σ</td> </tr> </table>	B	G	Σ	Dyma'r nifer o fechgyn (B) a genethod (G) sydd wedi dewis dilyn cwrs TGAU llawn mewn Astudiaethau Crefyddol ac wedi sefyll yr arholiad eleni. Mae'r symbol Σ yn dangos cyfanswm o'r ymgeiswyr.
B	G	Σ		
<p>% Rhagoriaeth</p> <table border="1"> <tr> <td>B</td> <td>G</td> <td>Σ</td> </tr> </table>	B	G	Σ	Dyma'r ganran (%) o fechgyn (B) a genethod (G) sydd wedi ennill A* neu A mewn Astudiaethau Crefyddol eleni. Mae'r symbol Σ yn dangos cyfanswm o'r ymgeiswyr.
B	G	Σ		
<p>% L2</p> <table border="1"> <tr> <td>B</td> <td>G</td> <td>Σ</td> </tr> </table>	B	G	Σ	Mae'r amrediad o achrediaidau sydd ar gael i ddisgyblion yn golygu bod angen ffordd o gymharu safonau'r cymhwyster. Mae cymhwyster Lefel 2 yn cyfateb i raddau A* i C mewn cyrsiau TGAU. Mae'r data yma felly yn dangos y ganran (%) o fechgyn (B) a genethod (G) sydd wedi ennill gradd A* i C mewn Astudiaethau Crefyddol eleni. Mae'r symbol Σ yn dangos cyfanswm o'r ymgeiswyr
B	G	Σ		
<p>% L1</p> <table border="1"> <tr> <td>B</td> <td>G</td> <td>Σ</td> </tr> </table>	B	G	Σ	Mae'r amrediad o achrediaidau sydd ar gael i ddisgyblion yn golygu bod angen ffordd o gymharu safonau'r cymhwyster. Mae cymhwyster Lefel 1 yn cyfateb i raddau A* i G mewn cyrsiau TGAU. Mae'r data yma felly yn dangos y ganran (%) o fechgyn (B) a genethod (G) sydd wedi ennill gradd A* i G mewn Astudiaethau Crefyddol eleni. Mae'r symbol Σ yn dangos cyfanswm o'r ymgeiswyr
B	G	Σ		
<p>Sgôr cyfartalog y pwnc</p> <table border="1"> <tr> <td>B</td> <td>G</td> <td>Σ</td> </tr> </table>	B	G	Σ	Mae pob gradd yn gyfwerth â 6 phwynt. Mae gradd A* felly yn gyfwerth a 58 pwynt a gradd C yn gyfwerth â 40 phwynt. Mae cyfanswm pwyntiau'r disgyblion yn cael ei rannu (÷) gan y nifer o ddisgyblion sydd wedi sefyll y pwnc yn yr ysgol. Mae'r data yma felly yn dangos sgôr cyfartalog y bechgyn a'r genethod mewn Astudiaethau Crefyddol yn yr ysgol ac yn y sir. Mae'r symbol Σ yn cynrychioli'r cyfanswm o'r ymgeiswyr
B	G	Σ		

Beth mae'r tabl TGAU (cwrs byr) yn dangos?

<p>Nifer yn sefyll</p> <table border="1"> <tr> <td>B</td> <td>G</td> <td>Σ</td> </tr> </table>	B	G	Σ	Dyma'r nifer o fechgyn (B) a genethod (G) sydd wedi dewis dilyn cwrs TGAU byr mewn Astudiaethau Crefyddol ac wedi sefyll yr arholiad eleni. Mae'r symbol Σ yn dangos cyfanswm o'r ymgeiswyr.
B	G	Σ		
<p>% Rhagoriaeth</p> <table border="1"> <tr> <td>B</td> <td>G</td> <td>Σ</td> </tr> </table>	B	G	Σ	Mae'r amrediad o achrediaidau sydd ar gael i ddisgyblion yn golygu bod angen ffordd o gymharu safonau'r cymhwyster. Mae cyrsiau byr yn cyfrannu 10% o bwyntiau i'r trothwy Lefel 1 a Lefel 2. 29 pwynt yw gwerth A* mewn cwrs byr.
B	G	Σ		
<p>% L2</p> <table border="1"> <tr> <td>B</td> <td>G</td> <td>Σ</td> </tr> </table>	B	G	Σ	
B	G	Σ		
<p>% L1</p> <table border="1"> <tr> <td>B</td> <td>G</td> <td>Σ</td> </tr> </table>	B	G	Σ	
B	G	Σ		
<p>Sgôr cyfartalog y pwnc</p> <table border="1"> <tr> <td>B</td> <td>G</td> <td>Σ</td> </tr> </table>	B	G	Σ	Mae pob gradd yn gyfwerth â 6 phwynt. Mae gradd A* (cwrs byr) felly yn gyfwerth a 29 pwynt a gradd C yn gyfwerth â 11 pwynt. Mae cyfanswm pwyntiau'r disgyblion yn cael ei rannu (÷) gan y nifer o ddisgyblion sydd wedi sefyll y pwnc yn yr ysgol. Mae'r data yma felly yn dangos sgôr cyfartalog y bechgyn, genethod a chyfanswm y grŵp dysgu mewn Astudiaethau Crefyddol yn yr ysgol ac yn y sir.
B	G	Σ		